

Падурар Крістіна Андріївна,
курсант 3-го курсу ННІ №1 НАВС
Науковий керівник: Марков М.М.,
професор кафедри оперативно-
розшукової діяльності, кандидат
юридичних наук

ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ В УКРАЇНІ

Принцип рівності жінок та чоловіків закріплений в Конституції України. Стаття 3 Конституції закріплює рівність чоловіків та жінок в усіх сферах життя. Даної норми гендерної рівності торкаються ст.21, 24, 51. Частина третя ст. 24 Конституції України, безпосередньо присвячена подоланню дискримінації стосовно жінок в Україні та наголошує на тому, що рівність прав жінок і чоловіків забезпечується: наданням жінкам рівних з чоловіками можливостей у громадсько-політичній та культурній діяльності, у здобутті освіти та професійній підготовці, у праці та винагороді за неї [1].

Україна долучилась до головних міжнародних зобов'язань щодо забезпечення гендерної рівності, включаючи Конвенції про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок (CEDAW,1980) та її Факультативного протоколу, Пекінську декларацію та Платформу Дій (1995); встановила національні законодавчі та політичну систему для гендерної рівності, включаючи Державну програму щодо забезпечення рівних прав та можливостей для чоловіків та жінок (до 2016), а також Національний план дій «Жінки, Мир та Безпека» (2016) у якості додатку до Резолюції Ради Безпеки 1325.

На даний час дискримінація жінок має місце в економічній, політичній, культурних сферах нашого життя, та особливо в повсякденному житті. Однією з латентних проблем нашого суспільства є домашнє насильство. За неофіційними даними (офіційні дані з цієї проблеми відсутні) кожна 5 жінка в

Україні є жертвою домашнього насильства. Кваліфікована правова допомога є недоступною для більшості жінок, які потрапили в скрутну ситуацію.

Кожна держава, орієнтована на утвердження себе як демократичної, соціальної та правової, для забезпечення рівних прав і можливостей виробляє гендерну політику. Державна гендерна політика — це діяльність (або бездіяльність у разі навмисного не впровадження такої політики) державних інституцій, спрямована на здійснення та гарантування рівних прав, свобод і можливостей для жінок і чоловіків, утвердження гендерної демократії та формування гендерної культури в суспільстві. Оскільки реальне становище жінок суттєво відрізняється від становища чоловіків, то особливий наголос у структурі гендерних стратегій та їх реалізації ставиться завжди на політиці щодо поліпшення становища жінок. Водночас така справедливість не унеможлиблює, а, навпаки, передбачає в структурі гендерної політики оновлення становища чоловіків стосовно формування гендерно-якісніших, адекватних потребам сучасності світогляду, поведінки, громадських та державних форм діяльності, додання неадекватності сприймання ними сучасних перетворень, насамперед у сфері гендеру.

Основними елементами державної гендерної політики є:

- політика щодо жінок, забезпечення їм рівного соціального статусу з чоловіками шляхом гарантування можливостей для їх рівноправного розвитку як соціально-демографічної групи;
- політика щодо чоловіків, формування у них гендерної свідомості, культури гендерної поведінки, орієнтації на паритетність відносин з жінкою;
- державно-правове регулювання гендерних відносин;
- сприяння розвитку гендерної демократії та гендерної культури в суспільстві [2, с. 232].

Гендерна рівність є однією з ознак правової держави. Держава зобов'язана забезпечувати дотримання прав людини, передбачених міжнародним законодавством.

Можна сказати, що на шляху до встановлення гендерної рівності у нашому суспільстві стоять наступні чинники:

- Стереотипи масової свідомості, які й досі розглядають жінку як слабку у порівнянні з чоловіком істоту, яка є другорядною в суспільному, політичному та економічному житті, чоловіча ідеологія є породженням тоталітарної системи, але виховання спроможне змінити гендерну ментальність.

- Кризова економічна ситуація (і особливо безробіття, яке часто штовхає жінок на заробітчанство, що нерідко призводить до продажу жінок та подальшої сексуальної експлуатації) та переважаючий на ринку праці попит на працівників-чоловіків, а не жінок.

- Слаборозвинуте громадянське суспільство, у тому числі пасивність жіночих організацій та окремих жінок у відстоюванні своїх законних прав та свобод.

- Відсутність національного механізму щодо забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків в усіх сферах суспільного життя.

Отже, ситуація в сьогоденній Україні потребує створення і реалізації державної програми подолання гендерної нерівності, адже зміни у становищі жінок в Україні можливі лише за умови послідовної державної гендерної політики. Аналізуючи діючу в Україні законодавчу базу, що торкається питань забезпечення гендерного паритету у різних соціальних сферах, можна говорити про достатньо серйозні кроки держави у формуванні гендерної політики, сприянні запровадженню ідей гендерної рівності та справедливості у всі сфери життєдіяльності суспільства. Але забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків залежить не лише від якості законів, постанов і розпоряджень центральної влади і механізмів їх реалізації, а і від практичного їх втілення з боку державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування [3, с. 20].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1996. – № 30. – Ст. 141 / Офіційний сайт

Верховної Ради України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

2. Основи теорії гендеру: Навчальний посібник – К., "К.І.С.", 2004.

3. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків : Закон України від 08.09.2005 // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 52. – Ст.561.